

Українським бухгалтерам доведеться освоїти нові системи, проте це дозволить вивести наших вітчизняних спеціалістів на новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Шипіна С. Б. Зарубіжний досвід розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за МСФЗ [Електронний ресурс] / С. Б. Шипіна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2016. – Вип. 17(4). – С. 147-150. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(4\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(4)__38).
2. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів від 28.10.1998 р. №1706 / Кабінет Міністрів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/8451/467838/>.
3. Мельник А. Ф. Європейський Союз: інституційні та економічні основи інтеграції : навч. посібн. / А. Ф. Мельник, І. О. Івашук, І. Д. Бенько– Тернопіль : Матвей, 2014. – 410 с.
4. Бенько І. Д. Облік, аналіз і аудит в контексті Європейської інтеграції України. Особливості застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у телекомунікаційних компаніях : моногр. / за заг. ред. М. С. Пашкевич ; Мін-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ : НГУ, 2015.
5. Міністерство фінансів України. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Перелік країн, що застосовують МСФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://msfz.minfin.gov.ua>.

ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСНОГО МЕТОДУ ДЛЯ ДІАГНОСТУВАННЯ МОЖЛИВИХ ДИСПРОПОРЦІЙ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Костюк В. О., канд. екон. наук, Мількін І. В., ст. викл., Махник М. С., студентка, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Для характеристики різноманітних соціально-економічних явищ і процесів, що відбуваються на окремих підприємствах, у статистичних дослідженнях широко використовується індексний метод, який займає особливе місце серед інших статистичних методів. Індекс - це статистичний показник, що характеризує зміну соціально-економічних явищ і процесів у часі, просторі, порівняно з планом (нормою, стандартом). Формою вираження індексів є коефіцієнти, проценти, проміле, продециміле, просантиміле. Індекс, як і будь-який статистичний показник, поєднує в собі якісний і кількісний аспекти. Назва індексу відображає соціально- економічний зміст показника, його числове значення – інтенсивність змін, або ступінь відхилень. Індеси завжди характеризують співвідношення однойменних суспільних явищ – цін, продукції, її собівартості, продуктивності праці та ін., що відображаються в назві індексів. За допомогою індексів (індексного методу) вирішують такі основні завдання:

– вивчення загальної зміни складного соціально-економічного явища в динаміці, територіальному порівнянні, зіставленні з нормативами, планами, прогнозами;

- дослідження взаємозв'язку між соціально-економічними явищами;
- оцінка впливу окремих чинників на зміну досліджуваного результативного показника. [1].

Крім наведених вище основних завдань, які успішно вирішує індексний метод, його доцільно використовувати для діагностування можливих диспропорцій в господарській діяльності підприємства. З цією метою рекомендується обчислювати і зіставляти індекси відповідних взаємопов'язаних показників. У результаті такого зіставлення індексів результативних показників можна легко і точно визначити характер і місце порушення нормального ходу виробничого процесу. Так, наприклад, у результаті простого порівняння індексів показників продуктивності праці можна отримати різні випадки співвідношень їхньої зміни:

- якщо індекс середньорічної (місячної, квартальної) продуктивності праці зростає швидше, ніж індекс середньоденної продуктивності праці одного робітника, то це означає, що підприємство протягом досліджуваного періоду збільшило в середньому кількість робочих днів;

- якщо, навпаки, індекс середньоденної продуктивності праці у своїй зміні випереджає індекс середньорічної (місячної, квартальної) продуктивності праці, то має місце скорочення кількості відпрацьованих днів (можливо цілоденні втрати робочого часу);

- якщо середньоденна продуктивність праці в індексному виразі зростає швидше, ніж середньогодинна продуктивність праці одного робітника, то в цьому випадку на підприємстві спостерігається скорочення внутрішньо змінних простоїв (або залучення робітників до понаднормових годин роботи);

- якщо, навпаки, середньогодинна продуктивність праці у своєму зростанні випереджає показник середньоденної продуктивності праці одного робітника, то в цьому випадку є наявне збільшення кількості внутрішньо змінних втрат робочого часу [2].

При дослідженні співвідношення темпів зростання продуктивності праці і середньої заробітної плати можуть бути наступні варіанти їхньої зміни:

- індекс продуктивності праці збільшується, а індекс середньої заробітної плати зменшується, це свідчить про те, що на підприємстві має місце неефективна система нормування, яка може призвести до незадоволення робітників і зрештою змусить керівництво даного підприємства перебудувати систему оплати праці;

- індекс продуктивності праці зменшується, а індекс середньої заробітної плати, навпаки, збільшується; така динаміка наведених показників обов'язково призведе до непомірного зростання затрат на виробництво і зменшення фінансових результатів (прибутку), що є яскравим свідченням неефективності управління на підприємстві;

- індекс продуктивності праці і індекс середньої заробітної плати одночасно зменшуються, така ситуація свідчить про погіршення фінансового стану на підприємстві, що може призвести до соціального напруження у колективі цього підприємства і навіть до економічного занепаду;

– індекси продуктивності праці та середньої заробітної плати одночасно збільшуються, при цьому темп зростання продуктивності праці випереджає темп зростання заробітної плати, це найкращий варіант динаміки співвідношення згаданих показників [2].

Аналогічні порушення виробничого процесу можна спостерігати при зіставленні індексів вартісних показників продукції:

– якщо індекс валової продукції випереджає індекс товарної продукції, це означає, що на підприємстві збільшується величина незавершеного виробництва і внутрішньогосподарського обороту;

– якщо індекс товарної продукції випереджає індекс реалізованої продукції, то в цьому випадку зростає залишок нереалізованої товарної продукції;

– якщо індекс валової продукції випереджає індекс реалізованої продукції, то це свідчить про зниження оборотності оборотних засобів;

– якщо індекс товарної продукції випереджає індекс чистої продукції, то це свідчить про зростання матеріалоємності товарної продукції;

– якщо, навпаки, індекс чистої продукції випереджає індекс реалізованої продукції, то в цьому випадку має місце порушення строків поставок комплектуючих виробів і не вся виготовлена продукція знаходить збут;

– якщо індекс умовно-чистої продукції випереджає індекс товарної продукції, то це означає, що одночасно зростають рівні трудомісткості продукції і капіталомісткості основних засобів;

– якщо індекс умовно-чистої продукції випереджає індекс чистої продукції, це свідчить про зростання капіталоємності основних засобів;

– якщо індекс умовно-чистої продукції випереджає індекс обсягу реалізації продукції, то це свідчить про те, що вироблена продукція не користується попитом[3].

У результаті зіставлення показників продуктивності і капіталоозброєності праці можуть бути різні випадки їх співвідношень, на основі яких можна стверджувати про розвиток підприємства з економічної точки зору:

якщо індекс продуктивності праці зростає швидше, ніж індекс капіталоозброєності, то в цьому випадку рівень капіталовіддачі підвищується і це буде означати, що на підприємстві спостерігається інтенсивний шлях його розвитку;

і, навпаки, якщо індекс капіталоозброєності праці випереджає індекс продуктивності, то в цьому випадку капіталовіддача основних засобів буде зменшуватися, що свідчить про екстенсивний шлях розвитку підприємства.

У процесі порівняльного аналізу прибутку підприємства також доцільно досліджувати зміну цього показника в зіставленні з індексами обсягу виробництва продукції, величиною основних засобів, кількістю працівників. Оптимальним з економічної точки зору має бути наступне співвідношення цих показників: індекс прибутку повинен випереджати індекс обсягу виробництва продукції, індекс обсягу виробництва продукції у свою чергу має бути більшим, ніж індекс основних засобів, індекс основних засобів повинен випереджати

індекс чисельності працівників, а індекс чисельності працівників має бути додатною (позитивною) величиною.

Отже, порівняльний аналіз індексів наведених вище економіко-статистичних показників дає можливість швидко і точно отримати найбільш інформативні аналітичні висновки. Так, останній приклад, присвячений зіставленню індексів прибутку і інших показників дає підставу стверджувати, що трудовий і технічний потенціали підприємства зростають, збільшується порівняно з ними обсяг продукції, більш високими темпами зростає прибуток. Це дозволяє позитивно оцінити виробничу діяльність досліджуваного підприємства.

Список використаних джерел :

1. Костюк В. О. Статистика: навч. посібник / В. О. Костюк, І. В. Мількін. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 166с
2. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства : підручник / В. О. Костюк. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 233с.
3. Муравьев А. И. Теория экономического анализа : проблемы и решения / А. И. Муравьев. – Москва : Финансы и статистика, 1988. – 144с.

ПРО ЧИННИКОВИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГАЗОВИХ МЕРЕЖ

Костюк В. О., канд. екон. наук, доцент, Письмак В. Р., студентка, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Діяльність кожного підприємства у сучасних умовах господарювання є предметом особливої уваги широкого кола учасників ринкових відносин, які зацікавлені у позитивних кінцевих результатах його функціонування. Найважливішим показником, який характеризує кінцевий фінансовий результат роботи будь-якого підприємства, у тому числі підприємства газових мереж, є величина отриманого прибутку. Цей показник залежить від безлічі чинників, які прямо або опосередковано впливають на його зміну. Зважаючи на це, актуального значення набуває дослідження і узагальнення теоретичних підходів щодо методики моделювання і чинникового аналізу цього показника, тобто визначення кількісного впливу окремих чинників на його абсолютну величину. На це слід звернути особливу увагу, так як на нинішньому етапі розвитку України, щоб вижити в конкурентній боротьбі і зміцнювати свої ринкові позиції, кожне підприємство має постійно шукати резерви підвищення рівня ефективності своєї виробничої діяльності. Це об'єктивний процес, без якого неможливий поступальний розвиток того чи іншого суб'єкта господарювання. Аналіз сприяє економному використанню наявних ресурсів, виявленню і впровадженню передового досвіду, більш ефективному використанню нової техніки і технології виробництва, запобіганню зайвих затрат, всіляких недоліків у роботі. Унаслідок цього зміцнюється економіка